

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 8877/2022
25.08.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Катарине Манојловић Андрић, Јелице Бојанић Керкез и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Славица Глишић Полић адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Привредни суд у Ваљеву, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Ваљеву, ради накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 83/2022 од 12.04.2022. године, у седници већа одржаној дана 25.08.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављена против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 83/2022 од 12.04.2022. године.

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужене и **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Вишег суда у Шапцу Гжрр1 83/2022 од 12.04.2022. године у делу првог става првог изреке и пресуда Основног суда у Лозници Прр1 249/19 од 15.12.2021. године у делу става првог изреке, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев којим је тужила тражила накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Ваљеву Ст 50/2010, у износу од 55.474,00 динара.

У преосталом делу ревизија тужене, изјављена против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 83/2022 од 12.04.2022. године, **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници Прр1 249/19 од 15.12.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана је тужена да тужили на име накнаде материјалне штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ ненаплаћеног потраживања у поступку стечаја Ст 50/2010, који се води пред Привредним судом у Ваљеву, у укупном износу од 228.907,00 динара, док је тужбени захтев тужиле у делу којим је тражила да се обавезе тужена да јој исплати законску затезну камату на овај износ почев од 02.10.2009. године до коначне исплате, одбијен. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужили на име трошкова

парничног поступка исплати износ од 30.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Шапцу Гжрр1 83/2022 од 12.04.2022. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиље и тужене и потврђена је пресуда Основног суда у Лозници Прр1 249/19 од 15.12.2021. године. Ставом другим изреке, одбијени су као неосновани захтеви тужиље и тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је, на основу члана 404. ЗПП, благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Према наведеној одредби (став први), ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако Врховни касациони суд оцени да је потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначити судску праксу или дати ново тумачење права (посебна ревизија).

Наводи ревизије којима се оспорава висина штете, у коју је урачуната и законска затезна камата обрачуната конформном методом, по оцени Врховног касационог суда оправдава одлучивање о изјављеној ревизији ради уједначавања судске праксе у светлу правног схватања о спровођењу извршења на основу извршне исправе донете применом неуставног прописа, утврђеног на седници Грађанског одељења овог суда од 02.04.2013. године, чија је примена у овом случају могућа по аналогији (стечај је по својој природи институт колективног намирења поверилаца генералним извршењем на имовини стечајног дужника).

Из тог разлога, на основу члана 404. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажним решењем Привредног суда у Ваљеву Р4 Ст 706/2018 од 24.04.2018. године усвојен је приговор ради убрзања поступка и утврђено да је тужиљи у поступку стечаја над Х.К. „Вискоза“ АД „Свила“ д.о.о. из Лознице, који се води пред Привредним судом у Ваљеву у предмету Ст 50/2010, повређено право на суђење у разумном року. Закључком стечајног суда Ст 16/09 од 02.10.2009. године тужиљи је, као повериоцу у IV исплатном реду, признато потраживање у укупном износу од 228.907,00 динара. Према извештају стечајног управника потраживање тужиље износи 228.907,00 динара, од чега главни дуг износи 90.208,00 динара док затезна камата обрачуната применом конформне методе до дана отварања стечајног поступка износи 138.699,00 динара. Затезна камата до дана отварања стечајног поступка, обрачуната на главни дуг од 90.208,00 динара применом методе простог интересног рачуна, у складу са одлуком Уставног суда Уз 82/2009 од 12.07.2012. године, износи 83.225,00 динара, те укупно новчано потраживање тужиље,

након таквог обрачуна камате износи 173.433,00 динара. Стечајни дужник је привредно друштво које послује са већинским друштвеним капиталом. Тужила у стечајном поступку није наплатила своје потраживање.

На овако утврђено чињенично стање, нижестепени судови су о праву тужиле на накнаду материјалне штете проузроковане повредом права на суђење у разумном року и одговорности тужене за тако насталу штету, одлучили правилном применом члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року. Тужена одговара за штету јер тужила, бивша запослена код стечајног дужника, без своје кривице није наплатила своје новчано потраживање из радног односа а правноснажним решењем је утврђено да јој је у том поступку повређено право на суђење у разумном року. Наводи ревизије да стечајни поступак није окончан и да ће тужила своје новчано потраживање намирити у том поступку, нису од утицаја на правилност одлуке у овом спору. Утврђеном повредом права на суђење у разумном року тужила је стекла право да захтева од тужене накнаду материјалне штете у висини ненаплаћеног потраживања у стечајном поступку, без обзира на то што стечајни поступак још увек није окончан. Исплатом накнаде штете тужена ступа у поступак стечаја на место тужиле, и у том поступку може наплатити своје потраживање у висини исплаћене накнаде материјалне штете.

Међутим, по оцени Врховног касационог суда, основани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права при одређивању висине штете.

Закључком стечајног суда тужили је признато потраживање у одређеном новчаном износу, у који је урачуната и приписана главници законска затезна камата обрачуната до дана отварања стечајног поступка. Обрачун законске затезне камате извршен је применом одредбе члана 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате („Службени лист СРЈ“ број 9/01), важећег у време доношења означеног закључка. Том одредбом било је прописано да се обрачун дуга увећаног за затезну камату врши тако што се фиксна стопа од 0,5% множи износом главног дуга увећаног за камату по стопи из члана 2. тачка 1. тог закона, применом конформне методе. Одлуком Уставног суда Уз 82/2009 од 12.07.2012. године, објављеном у „Службеном гласнику Републике Србије“ број 73 од 27.07.2012. године, утврђено је да одредба члана 3. став 1. наведеног закона у делу који гласи: „применом конформне методе“, није у сагласности са Уставом. Након објављивања ове одлуке у стечајном поступку је, применом пропорционалне методе (прост интересни рачун), обрачуната законска затезна камата на износ главног дуга стечајног дужника и утврђена њена висина у износу од 83.225,00 динара.

Другостепени суд је одбио жалбу тужене и потврдио пресуду првостепеног суда.

Изложено правно становиште нижестепених судова, по схватању Врховног касационог суда није правилно.

Одредбом члана 60. став 3. Закона о Уставном суду прописано је да се извршење правноснажних појединачних аката, донетих на основу прописа који се више не могу примењивати, не може ни дозволити ни спровести, а ако је извршење започето, обуставиће се. У конкретном случају, Уставни суд није одредио начин отклањања последица насталих применом неуставне одредбе о начину обрачуна затезне камате конформном методом. Обрачун камате конформном методом практично представља

обрачун камате на камату, што је супротно начелу забране анатоцизма садржаном у члану 279. став 1. Закона о облигационим односима и суштини законске затезне камате која се од претпостављене штете претвара у новчану казну, чија висина знатно премашује претрпљену стварну штету, што није дозвољено. Одредбе о затезној камати су императивне природе, што значи да се код принудне наплате по службеној дужности примењује каматна стопа прописана законом за цео период у коме се камата обрачунава. У ситуацији када је главници приписана затезна камата, обрачуната по методи која је проглашена неуставном, нужно је по службеној дужности извршити разграничење и поново обрачунати камату применом методе простог интересног рачуна. У конкретном случају то је и учињено у поступку стечаја и новим обрачуном утврђена укупна висина тужиљиног потраживања од 173.433,00 динара - главни дуг у износу од 90.208,00 динара и затезна камата у износу од 83.225,00 динара.

Имајући изложено у виду, Врховни касациони суд је делимично усвојио ревизију тужене и преиначио пресуде нижестепених судова тако што је одбио тужбени захтев за износ од 55.474,00 динара - разлику између затезне камате обрачунате до дана отварања стечајног поступка применом конформне методе и затезне камате обрачунате до истог дана применом методе простог интересног рачуна и приписаној главници, те применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у другом ставу изреке.

У преосталом делу ревизија тужене није основана, због чега је у смислу члана 414. став 1. ЗПП одлучено као у трећем ставу изреке.

Одлука о захтеву тужене за накнаду трошкова поступка по ревизији, садржана у четвртном ставу изреке, донета је применом члана 165. став 1. и 2. ЗПП у вези са члановима 153. став 2. и 154. ЗПП, имајући у виду делимичан успех тужене у том поступку.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић